

درماده باب عالی جا. سنده
اداره مخصوصه
محل اداره :

مسئله حقوق

دین ، فلسفه ، ادبیات ، حقوق و علوم دین باحث هفته‌ای رساله در

خطار :
مسئله موافق آثار جدیده مع التوسیه قول اول نور
درج ایدلیک آثار اعاده اولور

مؤسسلری : ابرالملازمین العابدین - ح. اشرف ادیب

سنه ای التی الی	۶۰	۳۵
درسعادتده	۸۰	۴۰
ولایاتده	۸۰	۴۰
ممالک اجنبیهده	۸۰	۴۰

تاریخ تاسیسی :
۱۱ تموز ۳۲۴

درسعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

قبرله دن متوا بورو ایله کوندر بلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلتیر

درسعادتده پوسته ایله کوندر بلیرسه ولایات بدلی اخیزار اولور.

عدد : ۲۵

۲۰ محرم ۳۲۷ پنجشنبه ۲۹ کانون نانی ۳۲۴

برنجی سنه

اسلامیتک بخش ایتدیکی حریت عامه

حریت شرعیه غیر مسلملرک مسلمینه مساواتی ده تأمین ایتدیگده در.
شرع شریف « لهم مالنا وعلیم ماعلینا » کبی قواعد جلیله سیله غیر
مسلملرک حقوق شخصییه صیانتده و آداب همجواری رعایتده ، عدل
و خیانت حرمتده و هر درلو حسن معامله مشروعتده افراد مسلمینه
مساوات مرتبه سی حائز اولملرنی اعلان و بواساسه بنا قلنان معاملات
فرعیه بی نصوص عدیده ایله واضحاً بیان ایتشدیر .

(کتب فقهیه و اخلاقیه به مراجعت ایدنلره بوجهت معلوم
اوله جغنده اشتباه یوقدر . بوندن باشقه شریعتده بوتون ملترک حقوق
حیییه منه دائر قواعد عادلانه وضع ایتشدیر . دنیاده حقوق حریدن
اثر و مسلمین نزدنده کیسه دن خوف و حذر یوغیکن مقتضای دیانت
بولنان بوقاعده لره رعایت اولورددی . بوکون سیر کبیر ترجمه سی
مطالعه ایدنلر بوقواعدک عمال و انصافه تماماً مطابقته حیران اولیورلر .
فقط بوساوات . بومرتبه مساعدات آنلرکده بزه صادق و منقاد
اولمی ، افراد مسلمیندن برفرده تعدی و تجاوزاتده بولماسی ایله
مشروطدر . ناصل که « فان اتزلوکم فلم یقاتلوکم و اتقوا الیکم المسلم
فما جعل الله لکم علیهم سبیلاً » نظم شرافی بو حکمک برهان قطیبسیدر .
یعنی مخالفلر کز سزی اضر اردن فراغت ، بقای صلاحه اظهار رغبت ایدوبده
مقاتله کزدن مجانبیت اوزره اولورلره جناب الله سزه اونلرک اوزرینه
سبیل قلمامش ، تجاوزده صلاحیت و یرمه مشدر .

« لاینهاکم الله عن الدین لم یقاتلوکم فی الدین ولم یخرجوکم من دیارکم
ان تبروهم و تقسطوا الیهم ان الله یحب المقسطین » قول کریمی ده حسن

معاشرت و بذل کرم و مروت و اجرای احکام معدتک علی الاطلاق
نظر شرعده مرغوبیتنی ، دین مبینه تعرض ایتمین و مؤمنلری وطنلرندن
اخراج تشبثده بولنمیان غیر مسلملرکده بو خصوصیاتده مساواتی
اشعار ایدیور .

« و اتولو لایاس حسنا » آیت جلیله سی ده مؤمنلره خطاباً به تون
انراد بشر حقتده اینی معامله ایتک ، کوتوسوز سویا مامک لزومی
توصیه ایتدیگده در .

بومقامه مناسبک چوق آیات و احادیث وارددر . صدر اسلامده
مساوات مذکوریه تماماً رعایت ایدلمکده اولسنه دل پک چوق
قصص و آثار وارددر . فقط قصه آیه بی ملاحظه کفایت ایدر . بردغه
امام علی کرم الله وجهه حضرتلری برای محاکمه بریهودی ایله برابر
حضور حضرت فاروقی به داخل اولدی ، مشارالیه خطاباً حضرت
عمر [رض] « یا ابالحسن سن ده خصمک ایله برابر آیتده طور ملیسک »
دیسی اوزرینه وجه مبارک لرنده بر اثر تغیر مشاهد ایدلی ، فصل
دیوان صوکر اباعث تغیر نه اولدیغی کندیسندن استفسار بیوردلقدده
« سن بکا مواجهه خدمده — مجرد اسممله دکل برای احترام —
کیهمله ، مخلصمله خطاب ایتدیکن بنده ایواه اونک قلبی قریب جقی ،
محافظة عدالتده عدم اعتنا فکرینه دوشه جک دییه قورقدم ، تأثر
ایتدم » جوانی اعطا ایدلی . چونکه یا ابا فلان دییه خطاب ایتک
عندالعرب قصد تعظمه مقارن اولور .

باقمکز ! بیوکلر مرکز قاعده مساواته کمال رعایتلرینه ، اجرای
عدالتده شدت اعتدالرینه ایشته . بونلر هب حریت عمومی شواهدیدر .
حریتک مساعد اولمادنی مساویتمک بری دداخلال ایدر . واجب

الاحترام اولان ذواته خلاف تجلیل مامله، تنقیص قدر یولو و مقابله ده بولمق اصلاً تجویز اولنماز. بویله بر معامله به جرأت ایدن کیمسه وجه دلای حریته توز قوندورمق تعرضیله اتهام اولور .

برلسب عالی به انتسابی اولان ، ابوت و استاذیت کبی اسبابک بویله انبساطک اوزرنده بویوک برحق امتاتی احراز ایدن ذواته تعظیم واحترام ایفاسی آداب عمومیة انسانیه دندر .

بونکنه برابر بر کیمسه نه قدر شایسته احترام ، سزاوار تجلیل اولورسه اولسون ، انسانه هر نه جهته تعلق و ارتباطی بولورسه بولسون ، حقنده ولوداعی مضرت اوله جق کله حق وعدلی صرف ایتک ، علمینده اقامه شهادتدن چکنمه مک لازمدر . لدی لایجاب بویله برسوز بویله مک ، ایفای شهادتده بولمق نظر شرعده حتمت عد اولنماز . که « کونوا قوامین بالقسط شهداء لله ولوعلی انفسکم اولوالدین والاقربین » نص جلیلی امتضاسنجه هر کسک حقنده دائماً طوغروی سویله مک ، دائره قسط وعدالتدن آیرالمق وظائف عالیة اسلامیه دندر . حریت بوکا مانع دکل ، بلکه طرفدارلق ترکی امر و مقتضیدر .

جناب حق ایله رسول اکرم ذیشانندن سوکرامت اوزرنده اک بویوک حق احترامی حائز اولان ذاتده خلیفه مسلمین حضرت تلیدر که حضوراً و غیاباً تمیز احترام ایله یاد اولمق ، کندیسنه خیر دعا ایدمک ، ذایت صمیمانه ، شانه ، مقامه مناسب اسلوب ادیبانه ایله نصح و ارشادندن کبرو طور بمق و بالخاصه منافع عامه بی محافظه به ، ضرر خلقی دفع و ازاله به باعث اوله جق کلمات حته بی اسماعده ذره قدر تکامل و نجاشی اولنماق مقتضای دیانت و صداقت اولدینی احادیث شریفه ده تصریح و تأکید بیوراشدر .

ادوار سالفه ده بوجه تاره بک زیاده اعتنا ، بالخاصه علما طرفندن اخطارات لازمه اله عظمة تلی بادشاهلره قارشلی وقت وزماننده ایفا اولنوردی . ناصل که شیخ الاسلام مشهور زنیللی علی افندی جنتسکان سلطان سلیمان خان دورنده بر شهزاده نک ولادتتی اعلان ایچون آیلان طوب اوزینی ایشتمسینه در عقب حضور پادشاهی به واردی ، دشمنه قارشلی استهمال ایدمک اوزره تهیه اولن ان طویلرک بویله بی لزوم پرلرده قولانلسندن طولای و زرو و ببالک طوغرودن طوغرویه ذات شاهانه لرینه راجع اوله جغنی اسان مناسب ایله عرض ایتدی . واکر کندی امر و فرمانلریله آتیش ایسه بیت مالک ضررخی ضامن اولسی ، اکر بلا استیذان آخر طرفندن وقوع بواش ایسه متجاسرک تأدیچی لازم کله جگنی ده علاوه ایلدی .

پادشاده بو طوغری سوزی تصدیقه اعتذارده بولدی ، بردها بو هملو شیرلک تکبر اراچییه جگنی وعد بیوردی . خلفا و امرانک بری طرفندن معصیت نوعندن ، طولایسیله بر حضرت ایراث ایده جک برشی امر اولند قیده هر نه صورتله ممکن اولورسه ایفاسندن تخلیس کریبان ایتک . حریت شرعیه شعائرندن معدوددر . شرع شریفک امر ایتدیکی

اطاعت اولی الامر قضیه بی مشروع و معتول اولان او امره مختصدر . « انما الطاعة فی المعروف » کبی بو وظیفه بی ناطق بک چوق احادیث شریفه وارددر .

[قرآن کریم دنده حقیقت حاکم بومر کزده اولسی واضحاً آکلام شد . قدردر . چونکه سوره نسا ده « ان الله یامرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها » نظم جلیلندن اعتباراً توالی ایدن آیات جلیله ده اولی الامرده ، امر او - کانه بالجمله اماناتی اهلنه ، مستحقنه تأدییه و تفویض ایله بوتون احکام و معاملات خصوصیه و عمومیه ده اجرای عدل و داد امر و فرمان بیولمق و هر خصوصه اله تعالی ایله رسول ذی شاننه اطاعت اقدم وظائف اولدینی افاده قلندقدن سوکرا صوف اهل ایمانه اطاعت اولی الامر لزومی بیان بیوراشدر . ایشته بوبیان و افاده ایله ده فرمان تطعی البرهان ربانی به مخالف حرکانه متجاسر اولانلره اطاعت دکل ، بلکه مخالفت لازم کله جکی آچیقندن آچیغه آکلاشیلور .]

ادیران مؤمنین امام علی « کرم الله وجهه » حضرت لری ده انشای خطبه ده « جمله کز احکام ربانیه به رعایتله ، مأثور و مکلف سکوز . اکر بن سزه بوکا مغایر بر امر و بر رسم اطاعته مجبور دکسکوز » بیورلردی .

خلفای راشدین حضرتانندن وسائر عدل و انصافله تقید ایدن خلفای اسلامیه دن بومالده کی سوزلر بک چوق اولوب تواتراً منقولدر . دین اسلامده حکومتک مشروعیتی مشروطیته منوط بولندینی بولرله ده اکتساب وضوح ایتکده در .

حریت شرعیه نک مساعد اولمدینی فضایحک بری ده قرآن کریم ایله سائر کتب سماویه نک اشک حرمتنه جرأت ، دین و شریعت احکام و آدابنه ، مساجد شریفه و مراقد منیفه و علی الاطلاق مقابر مسامینه عدم رعایتندر .

بالجمله کتب سماویه کلام الله اولمق حسینیه شایان احترامدر . [زیاده و نقصان صورتیه تحریفندن غیر سالم اولان قسمی ده اساس اعتباریله کلام الهی اولمقندن ساقط اولیه جنی درکاردر]

کافه مسلمین عنندن کتب مقدسه نک هربری محترمدر . هیچ برینی تحقیر ایتک و سوء تفسیره اوغرا تمق جائز دکلد . (بالخاصه قرآن کریمک سند صحیح ایله ثابت اولان اسباب نزوله و تفاسیر مأثوریه متازن بولنان آیات جلیله بی باشته جوتلرد صرف ، اقسام سائر سی ده اهل و ارباب ، راسخین فی العلم اولان اولوالالباب طرفندن تدقیقات عمیقه مقتضاسی اوله رق تعیین ایدیان معانی صحیحه خلافنه حمل اولمق قطعاً باطلدر .

بونکنه برابر یعنی معانی صریحه بی تبدیل و تغییرینه قیام ایدلمک شرطیه فرقان حکیمک رموز و اشاراتندن ده بک چوق اصول و دقائق استخراج اولونه بیایر . بوکا کیمسه نک دییه جکی یوقدر . علامه نفتازانی ، جلال دوانی و ابن رشد امثالی اکا بر علما و اجله حکما من بی نه یاه براینه مستنداً بویوللرک اصلاً قیامیه جغنی آچیقندن سویله ، شلر .)

حقائق قرآنیہ میں مبانی و ناشری اولان رسول افخم افند مزدن زیادہ هیچ کیمسہ نک بیلہ میہ جکی آنکاردر .

تفسیر مائوز تعبیر اولونان بیانات رسول ذیشانن عدراہ یلتمک قدر بویوک حقسزاق تصور اولونماز . حتی بونک فوقدہ حدناشاسلق یوقدر ، دیندہ مجادر . « تین للناس منزل الیہم » نغلم جلیلہ مقام رسالتنہایہ نفویض بیوریلان بیانات سنیدہ بوتون احادیث صحیحہ وثابتہ داخلدر . چونکہ آنرک جملہ سی ترآن کریمدن مقبدر . ایچلرندہ حکم عقلہ مخالف برشی بولمقی احتمالی یوقدر . فقط « عامہ من علمہ وجہلہ من جہلہ » یعنی بوعدم مخالفتی بیلمک شانندن اولانلر بیلیر ، وادی جہالتدہ بزبان اولانلر بیلہ منزلر .

مساجد شریفہ تعظیم ایتک او مبارک بناری مقدس بیلمک و شرعاً ممنوع اولان شیلردن محافظہ ایتک ایلہ تمام ارلور . ارچہ « وان المساجد لله فلا تدعوا مع الله احداً » نظم کریمی ایجابجہ اورالردہ مالا یعنی بہ دائر کلمات ایلہ اشتغال غیر جائزدر .

یالکز تدریسات علمیه کبی منافع عامہ بہ تعاقب بولونان مراد ایچون اجتماع ایدیلیر .

برجنایت ارتکاب ایدن کیمسہ مسجد حرامہ بیلہ کیرہ بزادن تخلیص نفس ایدہ من . ایجاب حادہ ایسہ در عقب اجرا اولونور . چونکہ هیچ بر مسجد جانی بہ ملجأ اولہ ماز . ناصل کہ حدود شرعیہ حقتدہ شفاعت قبولی مشروع دکلدر . اصالت و شرافتدہ مانع مجازات دکلدر . بالجمہ افراد بشریہ بیندہ تساوی ثبوتی مقتضای حریت حقوق اولدینی جہتہ بالانفاق مرعی و متبردر .

مناسرتلی اسماعیل حتی

« قوہ شریعیہ » تعیرینہ دأر

« بیان الحق » جریدہ وقوتہ سنک ۱۵ نومرولی نسخہ بندہ « قوہ شریعیہ » تعیر مشهورینہ اعتراضی حاری بر مقاله و ارایدی . آندہ دینیوردی کہ : « ہیئت اعیان نفق افحاحیہ و بردیکی جو ایدہ « قوہ شریعیہ » تعیرینی قوللاندی . بویاسہ اصطلاح حقوقیونہ موافق بر تعیر اولمقلہ برابر خطادر واستعمالی دینجہ مبالانسزافہ نموندر ، چونکہ اشریع وضع شریعت معناسنہ در . بویلہ اوصاف آلہیہدن اولان برشیائی عبادہ نسبت ایتکی اوروپالیلریلہ قبول ایتزلر کن مع التأسف ہیئت اعیان قبول ایتشددر »

بوعراضہ قارشی حق و حقیقتی بیان و تعیر مذکورده هیچ بر محذور اولدینی انبان مقصدیلہ بر منالہ یازوب جریدہ مذکورہ ادارہ خانہ سنہ ارسال ایلہ دم . مقالہ من ۱۷ نجی نسخہ بہ عیناً درج اولنہرق زیرینہدہ « جوامع » عنوانیلہ بش ستون علاوہ ایدلشددر . جوابک مؤداسی مؤلاً اعتراف حقدن بشتہ برشی دکاسہدہ حقیقتک واضحاً اکلاشامسی ایکی مقالہک بر لکدہ : طالعه ایدلسنہ متوقفدر . اگر بویلہ

بایبایر سہ جوابک حاوی اولدینی تکلف وعدم اسابت یک قولای نمایان اولور .

اولان اولجہ تعیر مذکورک شایان تأسف و دینجہ مبالانسزاق اولابی ادعا ایدلش ایکن بو کرہ اولسہ اولسہ شیوہ تأدبہ غیر اوفقی بولنسنده اصرار اولنشددر . بویاسہ تناقضدر .

ثانیاً اشریع تعیری خصائص الہیہ جملہ بندن عد اولنش ایکن خصائص آلہیہدن معدود اولان « شرع » اولدینی بالاطراف ایضاً حمزدن طولایی شیمدی تشریک وضع شریعت معناسنہ اولیوب بر تعیر مولد اولسی تسایم ایدیلیور کہ بونکله بچشمز ختام بواق لازم کلیردی . . حالبوکہ بویلہ بایبایر سہ ، بلکہ بونی متعاقب قانون مناظرہ خارجندہ تعیر دلیل ایلہ شویلہ دینلمشدر : « مادام کہ بز « اشریع » ی بوعنادہ استعمال ایدیورز ، وضع قانون معناسنہ استعمال خطا اولمقدن قورتولہ ماز » بمدہ مقام استدلالدہ بر طاقم مثاللر ایراد اولنش . و حکایہ لر نقل ایلہ خیل تطویل کلام ایداش ایدہدہ تنم تقریب قابل اولہ مائش در . بوعدم مرطیہ میدر . چونکہ محضازم اختراع ایتش اولہ جغمنر بر استعمالہ مخالفتک — نہ قدر اوغراشاسہ — دینجہ مبالانسزاق اولسی اثبات امکان اولیہ جنی میداندر . وضع شریعت و تقرراتہ دائر استعمالدہ متداول اولان « شارع ، مشروع ، شرع ، شریعت » کبی الفاظ ہب ثلاثی مجرددر . اعتراضک بوتون مینالری فرضیاتدن عبارتدر .

طرفزدن حقوقیون ایچون هروردن سالم مأخذ صحیح تعین ایدلش ضرور کن برنی بر اقوتبدہ لفظک استعمالی ثابت واصلی اولیان بر معنای مذکور منہ اعتبار ایتک و بناء الفاسد علی الفاسد قبیلندن اولہرق بر اصطلاح متعارفدہ ، قبول عامہ بہ مظهر اولان بر استعمالدہ محذور دینی تولیدینہ جالش مق شایستہ تحسین بر مسالک عد اولیہ جنی درکاردر .

ثالثاً : تشریک معنای لغوی ایلہ معنای قانونیسی آراسندہ کی ماسبت کاملہ اظہر من الشمس ایکن حالانسایم ایدلمامک ایستیور . ہلہ مقام اسہ تناددہ ایراد ارلسان . شوکلام بالوجود شایان استغرابدر . اشریع کلہ سنک حد ذاتندہ علی الخصوص لسانزدہ معنای لغویسیلہ معروفیتی و بویوزدن ساحۂ استعمالدہ موجودیتی بیلہ یوقدر کہ اصطلاح قانونی بہ ایشتبہ بومفادن آلمشدر ، دیمکہ مساع اولسون بر خیل تبعات لغویہدن صورکہ خبردار اولہ بیلہ جکمز شو معنای لغوی بہ نظر آکلہ نک پارلمنتویہ دکلہ طرق و معابر ادارہ سنہ مناسبت و عادتیتی تبادر ایدر .

حالبوکہ علمای لغتک « اشریع الطريق و شرعہ ای بینہ » عبارہ لرنده کی طریق تعیری امر محسوسدن ، مرور و عبور ایچون اعداد اولنان یولدن عبارت اولیوب طریق معقولہ معاملات بشریہ نک منہاج انتظامدہ دورانی کافل اولان و ذالنا اساسی اعتباریلہ شرع شریفہ استادن خالی اولہ مائسی طبیعی بولنان قوانیندہ سولی جای اشتباہ دکلدر .